

Brug af røgfri nikotinprodukter blandt unge

§RØG – en undersøgelse af forbrug af snus,
tyggetobak og nikotinposer

Brug af røgfri nikotinprodukter blandt unge

§RØG – en undersøgelse af forbrug af snus, tyggetobak og nikotinposer

© Sundhedsstyrelsen, 2022.

Publikationen kan frit refereres
med tydelig kildeangivelse.

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Rapporten af Statens Institut for Folkesundhed for Sundhedsstyrelsen
Forfattere: Michelle Trabjerg Pedersen, Lisbeth Lund og Lotus Sofie Bast

Elektronisk ISBN: 978-87-7014-411-7

Sprog: Dansk

Version: 1.0

Versionsdato: 9. Februar 2022

Format: pdf

Udgivet af Sundhedsstyrelsen,
Februar 2022

Forord

Røgfri nikotinprodukter, som nikotinposer, bliver stadig mere udbredt hos unge. Den stigning, der ses i forbruget, ses stort set alene blandt børn og unge mennesker. Det er bekymrende af flere årsager, blandt andet fordi der er meget der tyder på, at nikotin kan påvirke hjernens udvikling hos børn og unge.

Der er brug for mere viden om unges forbrug af røgfri nikotinprodukter samt om, hvor der skal sættes ind i forhold til forebyggelse af nikotinafhængighed blandt børn og unge. Derfor har Sundhedsstyrelsen fået udarbejdet denne rapport.

Det er bekymrende tal, som vi ser. Overordnet set er der 11,4 % af 15-29-årige, der anvender røgfri nikotinprodukter, det vil sige, at mere end hver tiende ung i Danmark bruger røgfri nikotin enten dagligt eller lejlighedsvist. Der er sket en stigning i forbruget sammenlignet med tal fra begyndelsen af 2020, hvor det var 9,1 %. Samtidig fortæller 65,5 % af de 15-17-årige brugere, at de selv køber det i butikker, selvom det er ulovligt at sælge til mindreårige. Endelig angiver næsten en fjerdedel af de mindreårige brugere, at de får de røgfri nikotinprodukter af venner eller familie.

Rapporten viser også, at de unge ikke skelner mellem, hvorvidt de rent faktisk bruger et snus- eller nikotinposeprodukt, og meget peger på, at når de unge taler om, at de bruger snus, så er det sandsynligvis nikotinposer.

Resultaterne af denne rapport kan anvendes i det videre arbejde med forebyggelse af nikotinforgbrug og – afhængighed blandt unge i Danmark. Rapporten peger især på, hvilke grupper af unge det specielt vil være gavnligt at målrette forebyggelsesindsatser. Den henvender sig derfor især til beslutningstagere og personer, dels arbejder inden for forebyggelse og sundhedsfremme, dels arbejder med børn og unge.

Rapporten er udarbejdet for Sundhedsstyrelsen af Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, på baggrund af data fra *§RØG – en undersøgelse af tobak, adfærd og regler*.

Niels Sandø

Enhedschef

Forebyggelses og Ulighed, Sundhedsstyrelsen

Indhold

Forord

Sammenfatning	3
English summary	5
Læsevejledning	7
1 Baggrund	8
1.1 Formål	8
2 Materiale og metode	9
2.1 Dataindsamling	9
2.2 Spørgeskema	9
2.3 Vægtning	10
2.4 Sociodemografiske karakteristika	10
2.5 Afrapportering af resultater	12
3 Forbrug af røgfri nikotin	13
4 Typer af røgfri nikotin	16
5 Karakteristik af unge, der bruger røgfri nikotin	22
6 Forbrug af flere produkter	27
7 Tilgængelighed	30
Referencer	32

Sammenfatning

Denne rapport er udarbejdet af Statens Institut for Folkesundhed for Sundhedsstyrelsen med det formål at undersøge forbruget af røgfri nikotinprodukter blandt 15-29-årige i Danmark. Data stammer fra *§RØG – en undersøgelse af tobak, adfærd og regler*, der udføres af Statens Institut for Folkesundhed, i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen og Lungeforeningen. Data er indsamlet i perioden 20. september til 10. november 2021. §RØG-undersøgelsen er støttet af Tryk-Fonden.

Røgfri nikotinprodukter anvendes i denne rapport som en samlebetegnelse for produkterne snus, tyggetobak og nikotinposer. Nogle steder angives overordnede tal for røgfri nikotinprodukter, mens der andre steder rapporteres på de enkelte produkter, fx snus.

Hvor mange og hvem af de unge bruger røgfri nikotin

Overordnet set er der 11,4 % af de 15-29-årige, der anvender røgfri nikotinprodukter, det vil sige, at mere end hver tiende ung i Danmark bruger røgfri nikotin enten dagligt eller lejlighedsvist. Der er sket en stigning i forbruget sammenlignet med tal fra begyndelsen af 2020, hvor det var 9,1 %.

Forbruget i 2021 udgøres af ca. 7 %, der anvender røgfri nikotin dagligt, og 4,5 %, der anvender det lejlighedsvist, det vil sige, nogle gange om ugen eller sjældnere. Yderligere har ca. 3 % tidligere anvendt røgfri nikotin, og 27 % har prøvet det. Sammenlagt er det således næsten 40 % af de unge, der enten har prøvet det eller bruger det.

Blandt mændene er der 10,4 %, der anvender røgfri nikotin dagligt, og 5,3 %, der anvender det lejlighedsvist. For kvinderne er det 3,5 % dagligt og 3,8 % lejlighedsvist. Der er dermed en ret markant kønsforskel i brugen af røgfri nikotin – med langt flere mænd, der bruger det, særligt med hensyn til et dagligt forbrug. For begge køn ses det højeste daglige forbrug blandt de 18-årige, hvor næsten en ud af fem mænd og knap hver tiende kvinde bruger røgfri nikotin hver dag.

Blandt mænd er det især de 17-26-årige, der bruger røgfri nikotin, mens forbruget blandt kvinderne er højest i aldersgruppen 17-21 år, og næsten ingen kvinder over 25 år bruger det. På tværs af aldersgrupperne er der blandt kvinderne overordnet set næsten lige store andele, der bruger røgfri nikotin dagligt og lejlighedsvist, mens der blandt mændene i næsten alle aldersgrupper er større andele, der bruger det dagligt end lejlighedsvist.

I forhold til uddannelsesgrupper findes det højeste daglige forbrug blandt dem, der går på FGU/erhvervsuddannelse (11,9 %), en kort videregående uddannelse (10,4 %), en gymnasial uddannelse (9,7 %), samt blandt de, der arbejder og har enten en kort eller ingen uddannelse (8,3 %). Det lejlighedsvis forbrug blandt gymnasieelever er 7,4 %, og blandt personer, der går på en kort videregående uddannelse er det 7,3 %. Det skal her bemærkes, at forbruget i disse uddannelsesgrupper ligeledes afspejler de aldersgrupper, hvor forbruget er højest.

Snus eller nikotinposer

Når vi spørger de unge, hvilket mærke af røgfri nikotin de oftest anvender, svarer mere end 80 %, at de bruger røgfri nikotin af mærket Lyft, hvilket er et nikotinposemærke – dette også blandt dem, der angiver udelukkende at bruge snus. Med andre ord ser det ud til, at en stor del af de unge, der angiver at bruge snus, rent faktisk bruger nikotinposer. Det peger på, at de unge bruger betegnelsen snus for de røgfri produkter, uanset om det reelt er snus eller nikotinposer.

Mængder og styrker

Blandt daglige brugere af røgfri nikotin angiver størstedelen af kvinderne (ca. to tredjedele), at de bruger 1-5 snus- eller nikotinposer dagligt. For mændene er det hyppigt både at bruge 1-5 og 6-10 poser (omkring 40 % i hver). Der er ikke ret mange kvinder, der bruger flere end 10 poser dagligt, mens flere mænd angiver dette.

De fleste unge angiver at bruge røgfri nikotin af en styrke, der ligger mellem 11-20 mg nikotin pr. pose. Dette gælder på tværs af aldersgrupper og køn. Der er dog også en del, der angiver ikke at kende styrken på de poser, de oftest anvender. Næsten ingen kvinder anvender poser med en styrke højere end 20 mg, mens der er nogle mænd, der gør dette. Overordnet ser det dermed ud til, at mændene i højere udstrækning bruger flere poser røgfri nikotin og af stærkere styrke sammenlignet med kvinderne.

Tilgængelighed

De unge er også blevet spurgt om tilgængeligheden af røgfri nikotin. Størstedelen angiver, at de køber det i butikker i Danmark (81,3 %). Der er dog også en del, der ikke selv køber det, men får det af venner eller familie (11,2 %), køber det i butikker i Sverige eller Norge (8,4 %), køber det på danske hjemmesider (10,7 %), eller køber det af venner eller bekendte (10,7 %). Opdelt på aldersgrupper er det næsten en fjerdedel af de 15-17-årige, der angiver ikke selv at købe det, men i stedet får det af venner eller familie (23,3 %). Dette er under 10 % i de andre aldersgrupper. Tilsvarende er der en lavere andel af de 15-17-årige, der køber det i butikker i Danmark, omend stadig 65,5 % af de 15-17-årige, der angiver selv at købe det i butikker.

English summary

This report is worked out by the Danish National Institute of Public Health, on demand from the Danish Health Authority. The aim is to evaluate the use of smokeless nicotine products among 15- to 29-year-olds in Denmark. Data is from the survey called *§SMOKE – a study of tobacco, behavior, and regulations*, which is conducted by the National Institute of Public Health, in collaboration with the Cancer Society, the Heart Association and the Lung Association. The survey is funded by the Tryg Foundation. Data was collected from September to November 2021.

The term smokeless nicotine is used in the report as a term for the use of snus, chewing tobacco, and nicotine pouches. At some places in the report there are prevalences for the combined use of the three types of smokeless nicotine, whereas other places the specific numbers for one of the products are reported.

Prevalences of use

Overall, the use of smokeless nicotine among youth in Denmark is 11,4 %. This is an increase in use compared to numbers from the beginning of 2020, where 9,1 % used smokeless nicotine. 7 % use smokeless nicotine daily, and 4,5 % use it regularly. Furthermore, 3 % have previously used it and 27 % have tried it. Among men 10,4 % use it daily, and 5,3 % use it regularly. For women it is 3,5 % daily and 3,8 % regularly. For both genders the highest use is among the 18-year-olds.

Among men it is mostly in the ages 17 until 26 years the use of smokeless nicotine is prevalent, among women it is in the ages 17 to 21 years.

Type of smokeless nicotine

When asking the respondents which type of smokeless nicotine they most often use, they respond that it is of the type called “Lyft”. Which is a type of nicotine pouches. This also goes for the respondents saying that they use snus. Overall, the youth doesn’t seem to differentiate between snus and nicotine pouches, and results indicate that they use the term “snus” for all the types of smokeless nicotine.

Strength

Among daily users of smokeless nicotine around two thirds of women say that they use 1-5 pouches daily. For men it is common to use 1-5 and 6-10 pouches a day. Use of more than 10

pouches a day is not common among women, while some men report doing that. Most respondents report using a strength in the range of 11-20 mg nicotine pr. pouch. Using stronger pouches is rarely among women, while some men do so.

Availability

Respondents were also asked about where they bought or assessed the smokeless nicotine. Most respondents say that they buy it in stores in Denmark (81,3 %). However, there is also some who doesn't buy it themselves, but get it from friend or family (11,2 %), buy it in stores in Sweden or Norway (8,4 %), buy it at Danish webpages (10,7 %), or buy it from friends or others (10,7 %). It is mostly the youngest respondents who say that they do not buy it themselves.

Læsevejledning

I denne rapport undersøges unges forbrug af røgfri nikotin, herunder snus, tyggetobak og nikotinposer. Rapporten er baseret på 2. opfølgende måling i den nationalt repræsentative spørgeskemaundersøgelse §RØG – *En undersøgelse af tobak, adfærd og regler* foretaget blandt danske unge i alderen 15-29 år mellem d. 20. september og 10. november 2021.

Rapporten består af syv hovedkapitler. I kapitel 1 beskrives baggrunden for undersøgelsen. Herefter beskrives materialer og metoder, herunder dataindsamlingen, spørgeskemaet, vægtningsproceduren, sociodemografiske karakteristika samt afrapportering af resultater (kapitel 2). I kapitel 3 undersøges unges forbrug af røgfri nikotin, herunder det overordnede forbrug, samt forskelle i forbruget fordelt på alder samt type af røgfri nikotin (snus, tyggetobak eller nikotinposer). I kapitel 4 uddybes hvilke typer af røgfri nikotin, de unge anvender, herunder hvilke mærker, de rapporterer at bruge, det gennemsnitlige antal poser af røgfri nikotin, de bruger pr. dag, hvor meget nikotin, de indtager, samt hvilke smagsstoffer, de anvender. I kapitel 5 karakteriseres unge, der bruger røgfri nikotin i forhold til køn, alder, uddannelse, anden risikoadfærd (cigaretrykning og alkoholforbrug) samt selv-vurderet fysisk og mentalt helbred. I kapitel 6 beskrives unge, der har et forbrug af flere produkter samtidigt, herunder fordelingen af hvor mange produkter, der anvendes, samt hvilket af produkterne, de først prøvede at bruge. Endeligt, i kapitel 7, beskrives tilgængeligheden af røgfri nikotin i forhold til, hvilke steder de unge køber det.

1 Baggrund

Forbruget af røgfri nikotinprodukter er stigende, især blandt unge. En undersøgelse fra 2014 viser, at blandt gymnasieelever i Danmark var der på det tidspunkt færre end én ud af tyve, der brugte snus eller tyggetobak dagligt eller lejlighedsvist (1). På det tidspunkt var de nye nikotinposer endnu ikke på markedet. Tal fra begyndelsen af 2021 viser, at forbruget af de samme produkter, dog også inklusive de nye nikotinposer, er steget til, at mere end hver tiende ung i Danmark bruger dem (2).

Røgfri nikotin er en samlebetegnelse for snus, tyggetobak og nikotinposer. Snus og tyggetobak har været på markedet længe, mens nikotinposer er et forholdsvis nyt produkt. Alle produkterne kan være tilsat smag (3, 4). Snus og tyggetobak indeholder både tobak og nikotin, mens nikotinposerne ikke indeholder tobak, men stadig nikotin (5). Eftersom de forskellige røgfri nikotinprodukter minder om hinanden, også i hvordan de bruges, kan de let forveksles. Fælles for produkterne er, at de ikke skal antændes, men i stedet bruges oralt eller nasalt (3, 6).

Røgfri nikotin kan virke attraktivt for især unge, da produkterne ofte er tilsat smagsstoffer af fx pebermynte eller noget sødt. Det kan bruges i situationer, hvor man ikke kan ryge cigaretter, fx i skoletiden eller indendørs på steder, hvor man ikke må ryge, da det er nemmere at skjule (7, 8). Derfor kan røgfri nikotin være med til at øge den generelle eksponering af tobak og nikotin samt fastholde personer, der ryger, i at vedligeholde deres nikotinafhængighed (7, 8).

Der er endnu ikke forsket ret meget i skadevirkningerne af at bruge nikotinposer, men forbruget af snus kan medføre helbredsskader (6, 10). Endvidere er viden om forbrugets overordnede effekt på folkesundheden også stadig mangelfuld (11). Der er således brug for mere viden om den danske befolknings forbrug af røgfri nikotin, herunder især børn og unges forbrug. Dette vil give en større forståelse for produkternes indflydelse på folkesundheden samt viden om, hvor der skal sættes ind i forhold til forebyggelse af nikotinafhængighed blandt børn og unge (7, 9).

1.1 Formål

Denne rapport har til formål at opnå et bedre overblik over børn og unges forbrug og anvendelse af snus, tyggetobak og nikotinposer, herefter betegnet røgfri nikotin.

2 Materiale og metode

Data til denne rapport stammer fra 2. opfølgende måling i projektet *§RØG – en undersøgelse af tobak, regler og adfærd*, der udføres af Statens Institut for Folkesundhed i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen og Lungeforeningen. §RØG-undersøgelsen er en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse, som følger udviklingen af unges tobaks- og nikotinformbrug over tid samt evaluerer effekten af en række nye lovmæssige tiltag på området. §RØG-undersøgelsen finansieres af TrygFonden.

2.1 Dataindsamling

Respondenter til undersøgelsen er udtrukket som et tilfældigt udtræk af unge i alderen 15-29 år bosat i Danmark. Dataindsamlingen blev udført fra 20. september til 10. november 2021. Her blev spørgeskemaet udsendt til en repræsentativ stikprøve på 37.500 unge via digital post. I løbet af indsamlingsperioden blev der udsendt 2 rykkere til deltagere, der endnu ikke havde besvaret spørgeskemaet.

I alt deltog 10.750 personer i undersøgelsen. Ekskludering af ugyldige besvarelser (n=6) og af personer med manglende besvarelse af spørgsmålet om cigaretrykning (n=122), resulterer i et endeligt datasæt på 10.622 gyldige besvarelser. Dette giver en endelig svarprocent på 28,3 %.

2.2 Spørgeskema

Spørgeskemaet er baseret på de tidligere spørgerammer i §RØG-undersøgelsen. Overordnet set består det af en fast række af spørgsmål samt nogle temaspørgsmål, der inddrages ved enkelte målinger. Spørgeskemaet omhandler unges forbrug, adfærd og erfaringer med forskellige typer af tobaks- og nikotinprodukter samt en række spørgsmål omkring holdninger til og synlighed af tobak. Således er spørgeskemaet inddelt i temaer efter typen af tobaks- og nikotinholdigt produkt. For at kunne sammenligne unges forbrug, adfærd og erfaringer med de forskellige typer af tobaks- og nikotinprodukter går udvalgte spørgsmål igen på tværs af produkttyperne. Der stilles dog også unikke spørgsmål for de enkelte produkter, da de også adskiller sig fra hinanden på nogle punkter. De overordnede seks temaer er; cigaretter, opvarmet tobak, e-cigaretter, røgfri nikotin (snus, tyggetobak og nikotinposer), respondenternes omgangskreds og alkohol.

I alt indeholder spørgeskemaet 99 spørgsmål. Respondenterne stilles imidlertid ikke alle spørgsmål, eftersom der er indlagt filtre i spørgeskemaet, hvor de spørgsmål, der stilles, afhænger af respondenternes tidligere svar. Således stilles respondenterne kun de spørgsmål, der er relevante for vedkommende.

Denne rapport baseres på spørgsmålene omhandlende røgfri nikotin. Her spørges både ind til røgfri nikotin som samlet betegnelse, og enkelte spørgsmål stilles desuden separat for henholdsvis snus, tyggetobak og nikotinposer.

2.3 Vægtning

Det er vigtigt, at respondenterne i undersøgelsen svarer til sammensætningen i den øvrige alderssvarende del af befolkningen på udvalgte sociodemografiske parametre. For at imødegå dette er besvarelsene her vægtet, således at besvarelsen fra en enkelt respondent i undersøgelsen er givet en vægt i forhold til, hvor sandsynligt det er at modtage en besvarelse fra en person med samme køn og alder.

2.4 Sociodemografiske karakteristika

For at danne et overblik over studiepopulationens sammensætning undersøges fordelingen af sociodemografiske karakteristika. Således inddrages oplysninger om køn, alder, uddannelse og erhvervsstatus samt region.

Køn er opgjort som mand eller kvinde. Alder er indhentet i hele år, men rapporteres i denne rapport hovedsageligt i aldersgrupperne 15-17 år, 18-24 år og 25-29 år. Uddannelse og erhvervsstatus er baseret på selvrapporeret igangværende uddannelsesniveau samt højest fuldførte uddannelsesniveau kombineret med nuværende erhvervsstatus blandt de unge, som ikke er i gang med en uddannelse. Region er inddelt i de fem danske regioner; Region Hovedstaden, Region Sjælland, Region Syddanmark, Region Midtjylland og Region Nordjylland.

Af tabel 2.4.1 fremgår sociodemografiske karakteristika af respondenterne angivet både som det uvægtede antal (n) og de vægtede fordelinger (%). Der er flere kvinder (n=6.159) end mænd (n=4.463) i respondentgruppen, men den vægtede fordeling udligner denne forskel (50,8 % mænd og 49,2 % kvinder). Aldersmæssigt er 18,3 % af respondenterne 15-17 år, 45,6 % er 18-24 år, og 36,1 % er 25-29 år. Flest af respondenterne er i arbejde og har gennemført en kort eller ingen uddannelse (23,0 %), går på en mellemlang eller lang videregående uddannelse (21,2 %) eller går på en gymnasial uddannelse (17,1 %). Færrest er uden arbejde og har gennemført en mellemlang eller

lang videregående uddannelse (1,3 %) eller går på en kort videregående uddannelse (2,2 %). Desuden bor flest af respondenterne i Region Hovedstaden (32,2 %) eller Region Midtjylland (26,5 %), og færrest bor i Region Nordjylland (10,4 %) eller Region Sjælland (11,1 %).

Respondenternes karakteristika er i overensstemmelse med karakteristika ved alle, der er blevet inviteret til at deltage i undersøgelsen, og anses dermed for at være et repræsentativt udsnit af befolkningen i den pågældende aldersgruppe (data ikke illustreret).

Tabel 2.4.1: Sociodemografiske karakteristika af respondenterne (n=10.622)

	Respondenter	
	%	(n)
Køn		
Mand	50,8	(4.463)
Kvinde	49,2	(6.159)
Alder		
15-17 år	18,3	(2.256)
18-24 år	45,6	(4.913)
25-29 år	36,1	(3.453)
Region		
Hovedstaden	32,2	(3.400)
Sjælland	11,1	(1.188)
Syddanmark	20,0	(2.133)
Midtjylland	26,5	(2.808)
Nordjylland	10,4	(1.093)
Uddannelse og erhvervsstatus		
Går i folkeskole	7,6	(928)
Går på FGU/erhvervsuddannelse	6,5	(667)
Går på en gymnasial uddannelse	17,1	(1.998)
Går på en kort videregående uddannelse	2,2	(228)
Går på en mellemlang eller lang videregående uddannelse	21,2	(2.223)
Går på kortere kurser/andet	3,2	(337)
Er i arbejde og har gennemført en mellemlang eller lang videregående uddannelse	14,7	(1.467)
Er i arbejde og har gennemført en kort/ingen uddannelse	23,0	(3.301)
Er uden arbejde og har gennemført en mellemlang/lang videregående uddannelse	1,3	(124)
Er uden arbejde og har gennemført en kort/ingen uddannelse	3,2	(322)

2.5 Afrapportering af resultater

I denne rapport præsenteres resultaterne i deskriptive tabeller og figurer. Af disse fremgår antal respondenter (n), der har svaret på det pågældende spørgsmål, samt forekomster (%). Gennemgående i rapporten præsenteres antal respondenter (n) som det uvægtede antal og forekomster (%) som vægtede fordelinger.

Antal respondenter (n), der har svaret, varierer mellem de forskellige spørgsmål, eftersom der er indlagt filtre i spørgeskemaet, hvor nogle af de spørgsmål, der stilles, afhænger af respondenternes svar på tidligere spørgsmål. Desuden har det ved nogle spørgsmål været muligt at angive flere svar. Således er svarmulighederne ikke altid gensidigt udelukkende, og procenter kan summere til mere end 100. Det fremgår af figurteksten, hvor det er aktuelt.

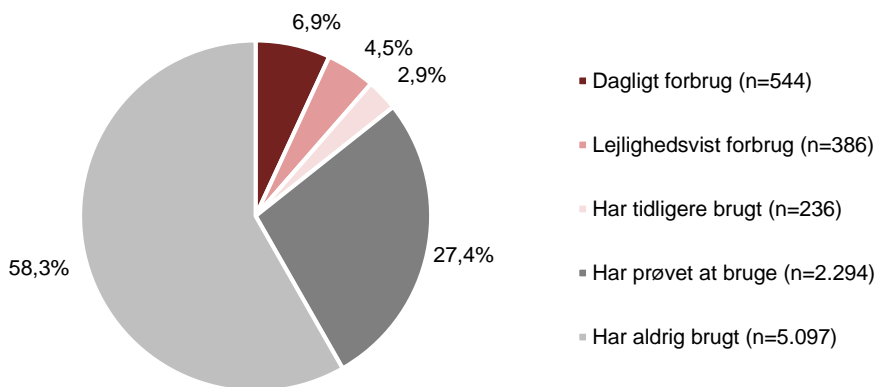
For at overholde datasikkerheden rapporteres der ikke på fordelinger med færre end fem respondenter. Her står i stedet "n/a".

Nogle steder angives resultater for røgfri nikotin samlet (dvs. både snus, tyggetobak, og nikotinposer), mens det andre steder angives specifikt for snus eller nikotinposer, således som de unge selv har angivet deres forbrug. Der angives kun en enkelt overordnet figur for forbruget af tyggetobak, idet antallet af unge, der angiver at bruge det, er så lav, at der ikke kan opdeles på fx køn eller alder.

3 Forbrug af røgfri nikotin

I dette kapitel beskrives unges forbrug af røgfri nikotin. Først angives tal for det overordnede forbrug samt køns- og aldersfordeling, derefter tal for andelen, der angiver, at de bruger henholdsvis snus, tyggetobak eller nikotinposer. Det skal bemærkes, at dette er de unges egne angivelser af, hvilke produkter de anvender, og at produkterne i høj grad ligner hinanden og kan forveksles (se kapitel 4).

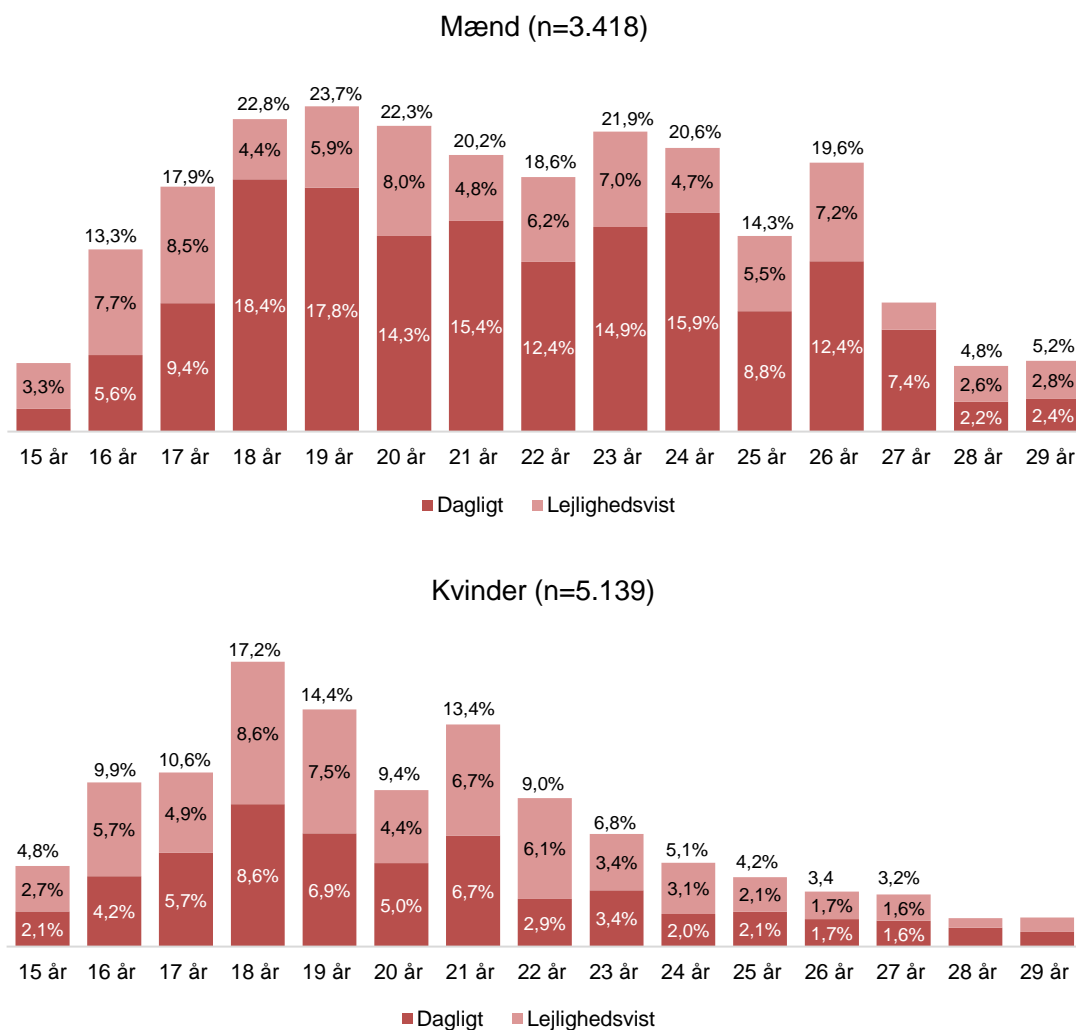
Figur 3.1: Overordnet forbrug af røgfri nikotin

Som det fremgår af figur 3.1, er der 6,9 %, der anvender røgfri nikotin dagligt, mens 4,5 % anvender det lejlighedsvist, det vil sige, nogle gange om ugen eller sjældnere. Yderligere har 2,9 % tidligere anvendt røgfri nikotin, og 27,4 % har prøvet det. Sammenlagt er det næsten 40 % af de unge, der har prøvet, tidligere har brugt eller aktuelt bruger røgfri nikotin.

Blandt mændene er der 10,4 %, der anvender røgfri nikotin dagligt, og 5,3 %, der anvender det lejlighedsvist. Blandt kvinderne er det 3,5 % dagligt og 3,8 % lejlighedsvist (ikke illustreret).

Figur 3.2: Forbrug af røgfri nikotin fordelt på alder (15-29 år), for mænd og kvinder

* I nogle grupper er der for få respondenter til at angive %.

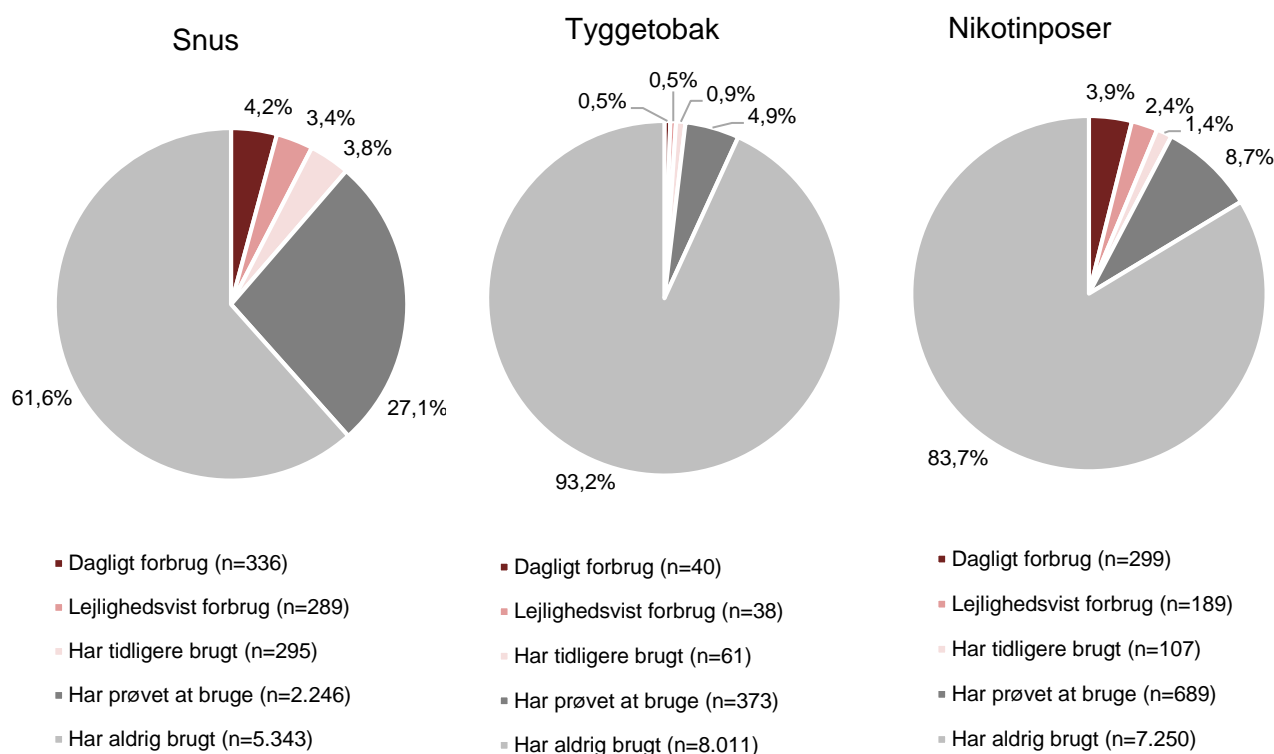
** I nogle grupper er der tale om relativt få respondenter, hvorfor størrelsen af søjlerne skal fortolkes med forsigtighed. Søjlerne er medtaget for at illustrere variationer mellem de forskellige aldre.

Figur 3.2 viser forbruget af røgfri nikotin for hver alder, separat for mænd og kvinder. Det fremgår tydeligt, at der er markante variationer i forhold til alder og køn. For begge køn ses det højeste daglige forbrug blandt de 18-årige. Her er det 18,4 % af mændene og 8,6 % af kvinderne, der bruger røgfri nikotin hver dag.

Blandt mænd er det især de 17-26-årige, der bruger røgfri nikotin, mens forbruget blandt kvinderne er højest blandt de 17-21-årige. På tværs af aldersgrupperne er der blandt kvinderne overordnet set næsten lige store andele, der bruger røgfri nikotin dagligt eller lejlighedsvist, mens der blandt mændene i næsten alle aldersgrupper er større andele, der bruger det dagligt end lejlighedsvist.

Figur 3.3: Forbrug af snus, tyggetobak og nikotinposer

Figur 3.3 viser forbruget af henholdsvis snus, tyggetobak og nikotinposer blandt de unge. Snus anvendes dagligt af 4,2 % af de unge og lejlighedsvist af 3,4 %. Andelene, der angiver at anvende nikotinposer, er nogenlunde af samme størrelsesorden (3,9 % dagligt, og 2,3 % lejlighedsvist). Tyggetobak anvendes af relativt få respondenter (sammenlagt 1 % dagligt og lejlighedsvist). Som tidligere nævnt kan produkttyperne forveksles, og de specifikke andele skal fortolkes under den forudsætning (se også kapitel 4).

Efterfølgende i denne rapport vises ikke figurer opdelt udelukkende på tyggetobak som følge af det begrænsede forbrug. Tyggetobak inddrages dog de steder, hvor der angives tal for det samlede forbrug af røgfri nikotin. Det skal dog bemærkes, at tallene for tyggetobak skal fortolkes i relation til, at de unge ofte anvender betegnelsen snus, uanset hvilket af produkterne de reelt set anvender. Der kan derfor i realiteten være højere andele end her angivet, der faktisk anvender tyggetobak.

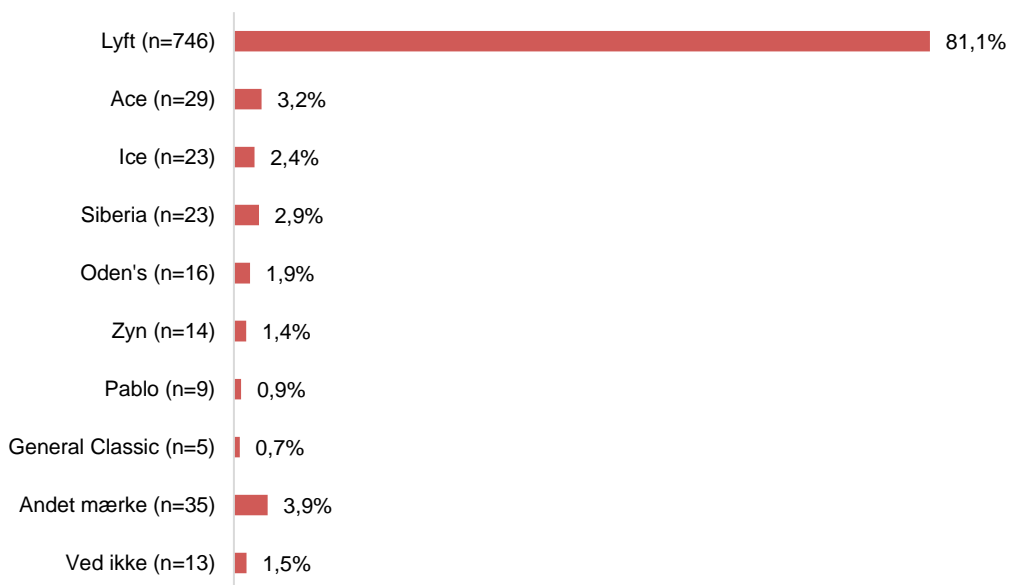
Blandt mændene er der 6,2 %, der anvender snus dagligt, og 3,8 %, der anvender det lejlighedsvist. Blandt kvinderne er der 2,4 %, der anvender snus dagligt, og 3,0 %, der anvender det lejlighedsvist. Endvidere er der blandt mændene 6,3 %, der anvender nikotinposer dagligt, og 3,6 %, der anvender dem lejlighedsvist. Blandt kvinderne er der 1,6 %, der anvender nikotinposer dagligt, og 1,3 %, der anvender dem lejlighedsvist (ikke illustreret).

4 Typer af røgfri nikotin

I dette kapitel beskrives hvilke typer af røgfri nikotin, unge rapporterer at bruge, herunder hvor mange poser, de typisk bruger, samt hvilke styrker af nikotin, poserne indeholder. Kapitlet indeholder også viden om hvilke smagsstoffer, unge bruger i deres røgfri nikotin.

Det bør bemærkes, at det er de unges egne angivelser af hvilke produkter, de anvender, og at produkterne i høj grad ligner hinanden og kan forveksles.

Figur 4.1: Mest anvendte mærker blandt unge, der bruger røgfri nikotin (snus, tyggetobak og nikotinposer)

Figur 4.1 viser hvilke mærker af røgfri nikotin, unge angiver at anvende oftest. Som det fremgår af figuren, er der mere end 80 %, der angiver, at de anvender Lyft. Andre populære mærker er Ace og Ice. Disse navne dækker over produkter, der går under kategorien nikotinposer. Ligeledes er Pablo og Zyn nikotinposer, mens Oden's og General Classic er registreret som tyggetobak¹.

¹ Produkterne er kategoriseret i overensstemmelse med Sikkerhedsstyrelsens fortegnelse over tobaksprodukter. Hos Sikkerhedsstyrelsen er nikotinposer registreret under betegnelsen tobakssurrogater.

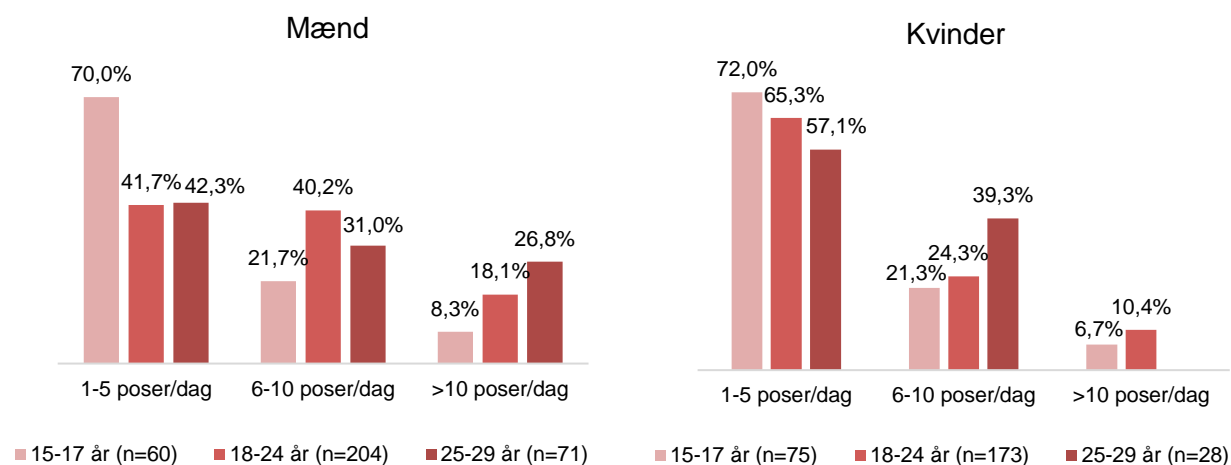
Tabel 4.1: De fem mest rapporterede mærker anvendt fordelt på personer, der angiver, at de henholdsvis kun bruger snus, kun bruger nikotinposer, eller bruger to eller tre røgfri nikotinprodukter (n=913)

Kun snus			Kun nikotinposer			To eller tre produkter		
Mærker	%	(n)	Mærker	%	(n)	Mærker	%	(n)
Total	42,0	(407)	Total	32,4	(286)	Total	25,6	(220)
Lyft	81,6	(330)	Lyft	88,6	(253)	Lyft	72,4	(155)
ICE	3,5	(15)	ACE	4,4	(12)	Oden's	5,9	(12)
Siberia	3,5	(11)	Zyn	2,0	(6)	Siberia	5,5	(11)
ACE	2,7	(11)	ICE	1,9	(5)	ACE	2,8	(6)
Ved ikke	2,2	(8)	n/a			Pablo	2,0	(5)

Tabel 4.1. viser de fem mest rapporterede mærker blandt alle respondenter, der bruger røgfri nikotin, opdelt i tre grupper; dem, der angiver, at de kun anvender snus (42,0 %), dem, der angiver kun at anvende nikotinposer (32,4 %), og dem, der angiver at anvende begge dele + tyggetobak (25,6 %). Inden for hver gruppe er deres svar på, hvilket mærke de oftest anvender, angivet. Som det fremgår, er der 81,6 % af dem, der angiver kun at bruge snus, der siger, at de bruger Lyft. Lignende andele angiver at bruge Lyft i de to andre grupper af respondenter baseret på produkttype.

Lyft er et nikotinposemærke, det samme er Ice, Ace, Zyn og Pablo. Siberia og Oden's er registreret som tyggetobak. Med andre ord ser det altså ikke ud til, at de unge, der angiver at bruge snus, rent faktisk anvender et snusprodukt.

Figur 4.2: Gennemsnitligt antal snusposer pr. dag blandt dagligbrugere, opdelt på køn og alder

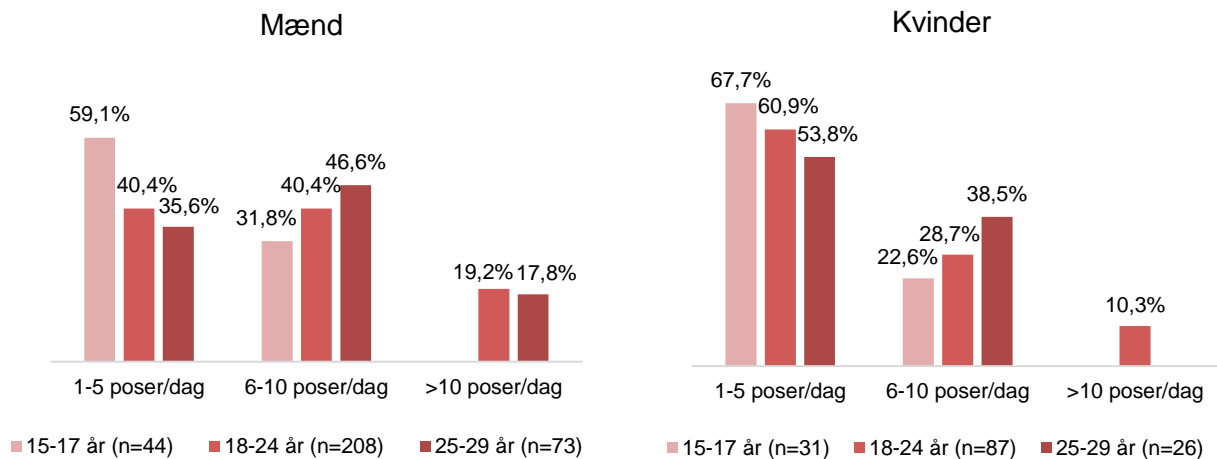
*Obs. I nogle grupper er der for få respondenter til at angive %.

Figur 4.2 viser antal snusposer anvendt for henholdsvis mænd og kvinder blandt personer, der har rapporteret at bruge snus dagligt. Overordnet set er der en tendens til, at de ældste i højere grad anvender flere snusposer dagligt end de lidt yngre.

For 18-24-årige mænd bruger de fleste enten 1-5 poser (41,7 %) eller 6-10 snusposer (40,2 %). Mindre end 10 % af de 15-17-årige mænd bruger 10 snusposer eller flere om dagen, mens det gælder for mere end hver fjerde af de 25-29-årige (26,8 %).

I alle aldersgrupper angiver størstedelen af kvinderne, at de bruger 1-5 snusposer om dagen. Dog er der også knap 40 % af de 25-29-årige kvinder, der bruger 6-10 snusposer.

Figur 4.3: Gennemsnitligt antal nikotinposer pr. dag blandt dagligbrugere, opdelt på køn og alder

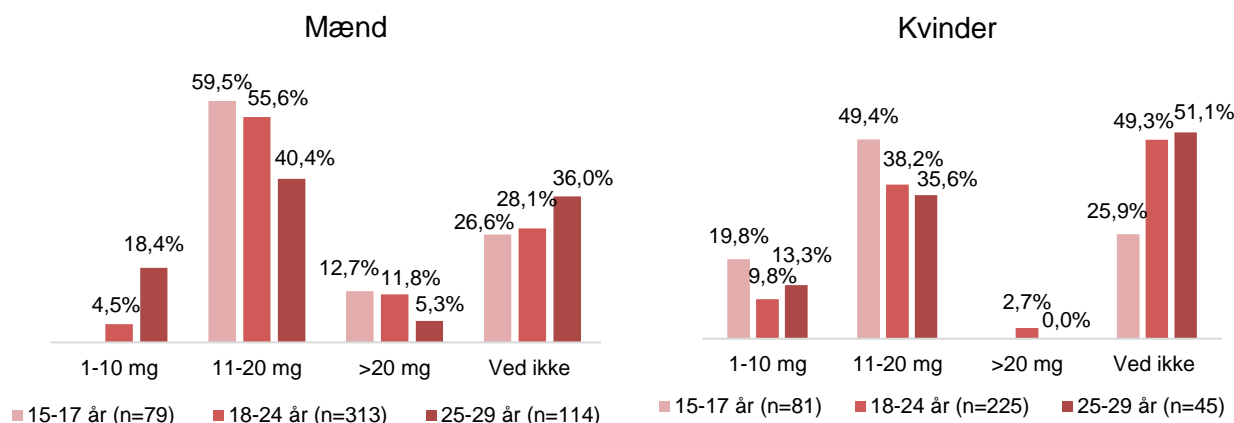
*Obs. I nogle grupper er der for få respondenter til at angive %.

Figur 4.3 viser antal nikotinposer anvendt pr. dag for henholdsvis mænd og kvinder blandt personer, der har angivet, at de bruger nikotinposer dagligt. Som det også gælder for snus, er der en tendens til, at de ældste unge anvender flere nikotinposer dagligt end de yngre.

Omkring 60 % af de 15-17-årige mænd anvender 1-5 nikotinposer dagligt, mens det blandt kvinderne er 67,7 %. Blandt kvinder i alle aldersgrupper er det mest hyppigt at anvende 1-5 nikotinposer dagligt, mens det blandt mænd også er hyppigt at anvende 6-10 nikotinposer dagligt.

Blandt mænd i aldersgrupperne 18-24 og 25-29 år er der ligeledes en del, der anvender mere end 10 nikotinposer dagligt (19,2 % og 17,8 %). Blandt kvinder er det kun i aldersgruppen 18-24 år, der er et dagligt forbrug på mere end 10 nikotinposer.

Figur 4.4: Mg nikotin i den anvendte røgfri nikotin (snus, tyggetobak og nikotinposer), opdelt på køn og alder

* Obs. I nogle grupper er der for få respondenter til at angive %.

Som det fremgår af figur 4.4, så anvender de fleste unge (dagligt eller lejlighedsvist) røgfri nikotin af en styrke, der ligger mellem 11-20 mg nikotin pr. pose. Dette gælder på tværs af aldersgrupper og køn. Der er dog også en del, der angiver ikke at kende styrken på de poser, de oftest anvender. Næsten ingen kvinder anvender poser med en styrke højere end 20 mg, mens der er nogle mænd, der gør dette. I kategorien med poser med over 20 mg nikotin har størstedelen angivet en styrke mellem 20 og 30 mg, mens enkelte har angivet et højere nikotinindhold.

Enkelte steder er der for få respondenter til at angive den specifikke andel, og disse er derfor ikke vist i figuren. Dette gælder for de 15-17-årige mænd (1-10 mg), det vil sige, de helt unge med et lavt forbrug, og de 15-17-årige kvinder (>20 mg), det vil sige, de helt unge kvinder med et højt forbrug. Blandt 25-29-årige kvinder er der ingen, der har rapporteret at bruge poser med mere en 20 mg nikotin, dette er angivet i figuren som 0,0 %.

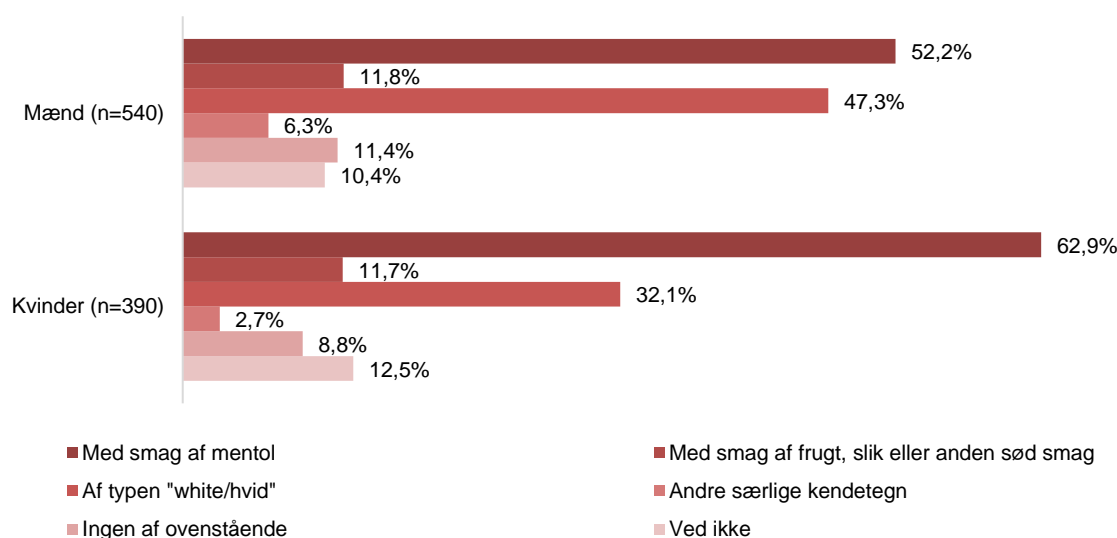
Når man udregner gennemsnittet af nikotinindholdet i de poser (snus, tyggetobak og nikotinposer), de unge angiver at bruge, rapporterer mændene gennemsnitligt 17,0 mg pr. pose og kvinderne 13,5 mg pr. pose (ikke illustreret).

Tabel 4.2: Indtag af mg nikotin pr. dag i forhold til antal poser brugt, opdelt på køn (n=857)

	Mænd		Kvinder	
	%	Mg nikotin/dag	%	Mg nikotin/dag
1-5 poser/dag	41,3	17,0-84,8	60,8	13,5-67,5
6-10 poser/dag	41,0	101,8-169,6	29,5	81,0-135,0
>10 poser/dag	17,7	≥186,6	9,7	≥148,4

I tabel 4.2 er vist en oversigt over nikotinindholdet i røgfri nikotin, sammenholdt med angivelserne af det gennemsnitlige antal poser, der unge bruger. Dvs. tabellen giver et indtryk af, hvor meget nikotin hhv. mænd og kvinder indtager. Tabellen viser eksempelvis, at 41,3 % af mændene bruger 1-5 poser om dagen, hvilket medfører et dagligt nikotinindtag på 17,0-84,8 mg nikotin. De 17,7 % af mændene, der bruger mere end 10 poser dagligt, indtager således mere end 186 mg nikotin om dagen via den røgfri nikotin.

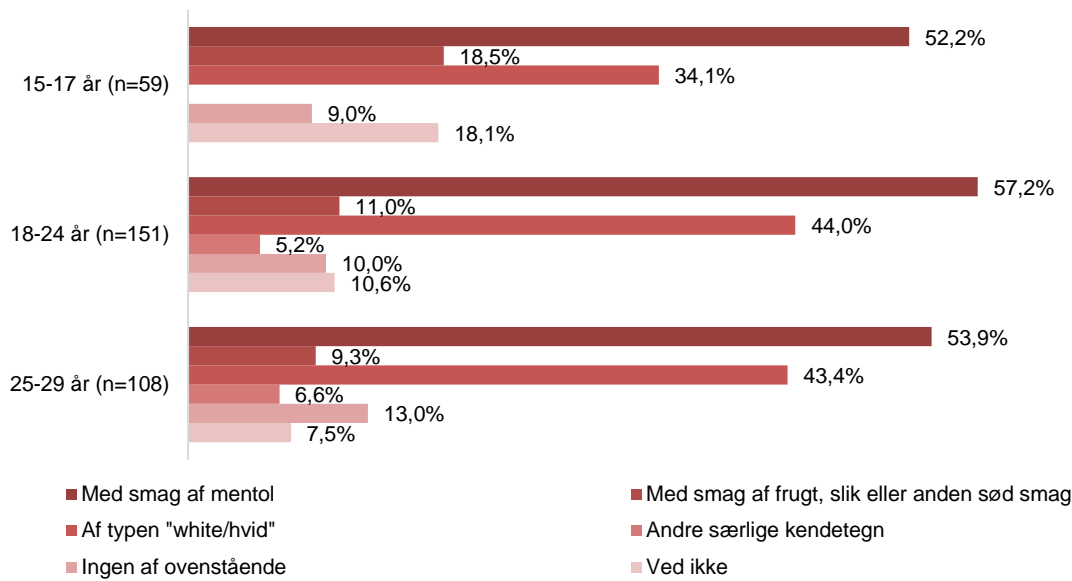
Figur 4.5: Smagsstoffer eller kendetegn anvendt i røgfri nikotin, opdelt på køn

*Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende.

Blandt begge køn er den hyppigst anvendte smag eller kendetegn mentol, for kvinder er det 62,9 % og for mænd 52,2 %, der anvender mentolsmag. Mange anvender også røgfri nikotin af typen white/hvid, hvilket er en betegnelse producerne anvender om forskellige typer af røgfri nikotin, der fremstår som hvide i farven. Cirka en tredjedel (32,1 %) af kvinderne anvender røgfri nikotin af typen white/hvid, mens det er knap halvdelen af mændene (47,3 %) (Figur 4.5).

Figur 4.6: Smagsstoffer eller kendetegn anvendt i røgfri nikotin, opdelt på aldersgrupper*

* Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende.

** Obs. I nogle grupper er der for få respondenter til at angive %.

Overordnet set er der ikke store forskelle i tendenserne i brugen af smagsstoffer eller særlige kendetegn aldersgrupperne imellem. I alle aldersgrupper er det mentol eller typen white/hvid, der er mest hyppigt anvendt. Dog bør det bemærkes, at også en stor del af de 15-17-årige angiver at bruge søde smage som frugt eller slik (18,5 %), mens det ikke er lige så hyppigt i de andre aldersgrupper (hhv. 11,0 % og 9,3 %) (Figur 4.6).

5 Karakteristik af unge, der bruger røgfri nikotin

I dette kapitel beskrives de unge, der anvender røgfri nikotin (snus, tyggetobak og nikotinposer) ud fra forskellige karakteristika, herunder køn, alder, uddannelse, cigaretrykning, alkoholindtag, selvrapporteret fysisk og mentalt helbred, samt bekymringer for helbredsskade.

Tabel 5.1: Forbrug af røgfri nikotin (snus, tyggetobak og nikotinposer), opdelt på køn og alder (n=8.557)

	Bruger dagligt		Bruger lejlighedsvist		Har tidligere brugt		Har prøvet at bruge		Har aldrig brugt	
	%	(n)	%	n	%	(n)	%	(n)	%	(n)
Mænd										
15-17 år	5,5	(39)	6,5	(46)	2,1	(15)	16,0	(113)	69,9	(495)
18-24 år	15,7	(242)	5,8	(90)	5,1	(78)	26,6	(411)	46,8	(723)
25-29 år	6,5	(76)	4,0	(47)	3,3	(38)	36,1	(421)	50,1	(584)
Kvinder										
15-17 år	4,1	(43)	4,5	(47)	1,7	(18)	17,0	(179)	72,7	(765)
18-24 år	5,1	(118)	5,7	(132)	2,9	(68)	29,7	(689)	56,5	(1.310)
25-29 år	1,5	(26)	1,4	(24)	1,1	(19)	27,2	(481)	68,9	(1.220)

Af tabel 5.1. fremgår forbruget af røgfri nikotin opdelt på køn og aldersgrupper. Det højeste daglige forbrug ses blandt mænd i aldersgruppen 18-24 år, hvor 15,7 % bruger røgfri nikotin dagligt. Blandt 15-17-årige mænd er der 5,5 %, der bruger det dagligt, og blandt de 25-29-årige er det 6,5 %. Ser man på andelen, der aldrig har brugt røgfri nikotin, fremgår det, at blandt 18-24-årige mænd er det under halvdelen (46,8 %), der aldrig har prøvet eller brugt det. Blandt 25-29-årige mænd og 18-24-årige kvinder er det ligeledes omkring halvdelen, der aldrig har brugt det, mens det er nærmere to tredjedele for de resterende aldersgrupper.

Blandt kvinderne er der 5,1 % af de 18-24-årige og 4,1 % af de 15-17-årige, der bruger røgfri nikotin dagligt, mens der er færrest 25-29-årige (1,5 %).

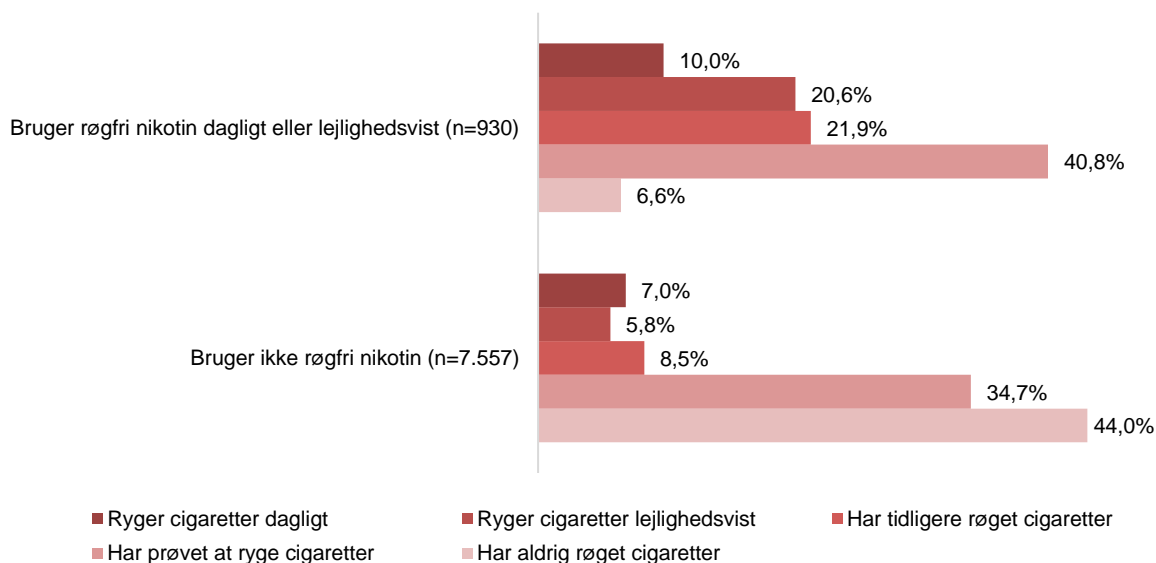

Tabel 5.2: Forbrug af røgfri nikotin (snus, tyggetobak og nikotinposer), opdelt på uddannelse (n=8.549)

	Dagligt forbrug		Lejlighedsvist forbrug		Har tidligere brugt		Har prøvet at bruge		Har aldrig brugt	
	%	(n)	%	(n)	%	(n)	%	(n)	%	(n)
	Går i folkeskole (n=738)	3,1	(22)	3,8	(28)	1,7	(12)	12,5	(92)	78,9
Går på FGU/Erhvervsuddannelse (n=465)	11,9	(51)	4,2	(20)	3,0	(14)	23,1	(107)	57,9	(273)
Går på en gymnasial uddannelse (n=1.590)	9,5	(136)	7,5	(116)	2,5	(39)	21,3	(337)	59,4	(962)
Går på en kort videregående uddannelse (n=186)	10,4	(17)	7,3	(13)	3,1	(5)	24,0	(45)	55,2	(106)
Går på en mellemlang/lang videregående uddannelse (n=1.891)	6,6	(113)	5,1	(92)	3,2	(56)	33,6	(631)	51,6	(999)
Går på kortere kurser/andet (n=282)	7,1	(18)	4,2	(13)	1,1	n/a	23,6	(64)	64,1	(184)
Er i arbejde og har gennemført en mellemlang/lang videregående uddannelse (n=1.298)	3,5	(41)	2,3	(27)	2,3	(29)	34,7	(436)	57,3	(765)
Er i arbejde og har gennemført en kort/ingen uddannelse (n=1.730)	8,3	(136)	4,1	(70)	4,3	(70)	28,2	(493)	55,1	(961)
Er uden arbejde og har gennemført en mellemlang/lang videregående uddannelse (n=111)	n/a		n/a		0,0	(0)	38,5	(41)	56,7	(65)
Er uden arbejde og har kort/ingen uddannelse (n=258)	2,5	(6)	2,0	(5)	3,4	(8)	17,9	(46)	74,4	(193)

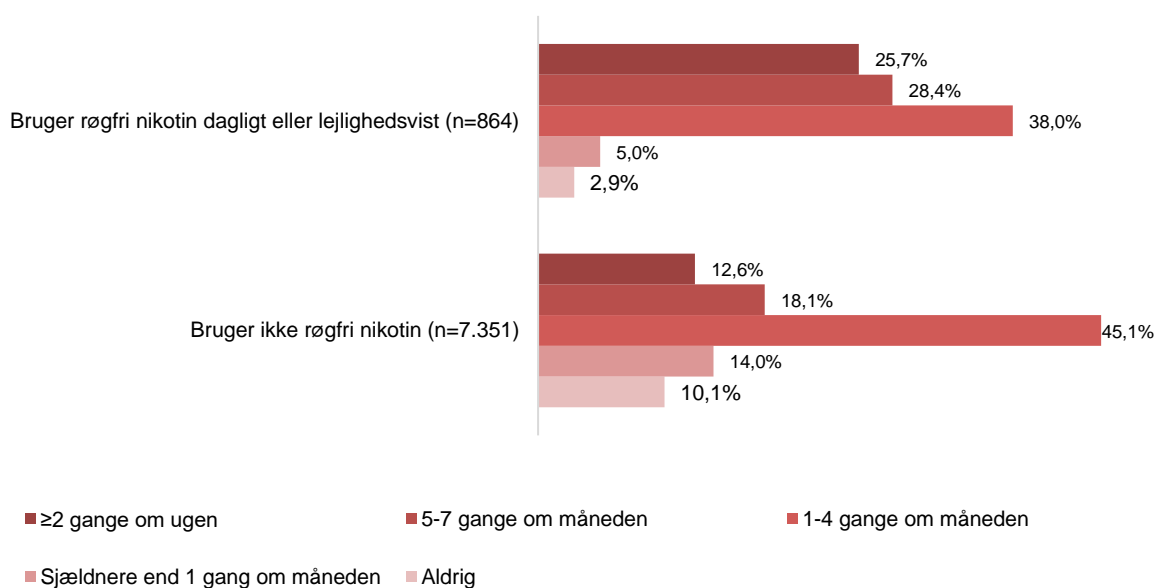
I tabel 5.2 vises forbruget af røgfri nikotin fordelt på uddannelse og erhvervsstatus. Det højeste daglige forbrug findes blandt dem, der går på FGU/erhvervsuddannelse (11,9 %), en gymnasial uddannelse (9,7 %), en kort videregående uddannelse (10,4 %), samt blandt de, der arbejder og enten har en kort eller ingen uddannelse (8,3 %). Der er endvidere et lejlighedsvist forbrug blandt gymnasieelever på 7,4 %, og blandt personer, der går på en kort videregående uddannelse er det 7,3 %.

Figur 5.2: Cigaretrykning fordelt på anvendelse af røgfri nikotin

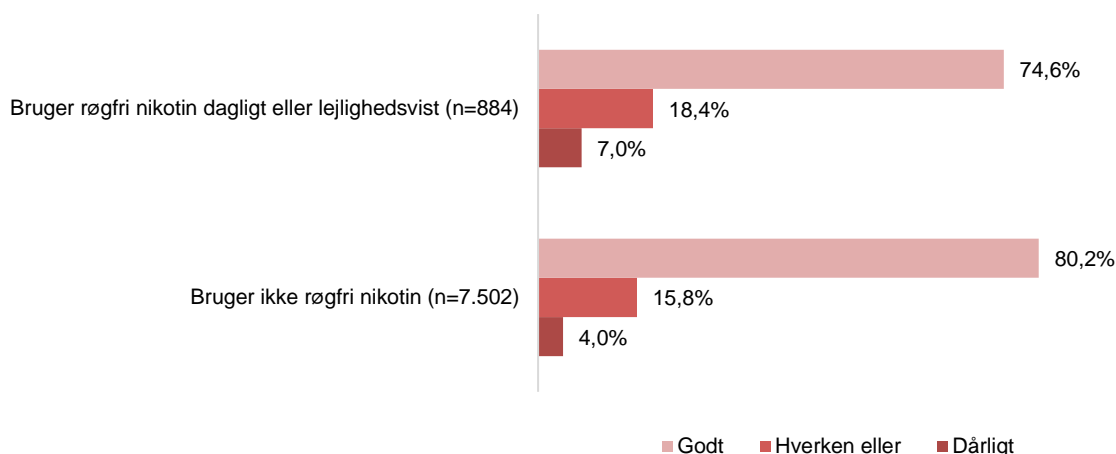
Blandt 11,4 % af de unge, der bruger røgfri nikotin, er det hver tiende (10,0 %), der også ryger cigaretter dagligt, mens yderligere 20,6 % ryger cigaretter lejlighedsvist. Til sammenligning er der 7,0 %, der ryger dagligt, og 5,8 %, der ryger lejlighedsvist, blandt dem, der ikke bruger røgfri nikotin (Figur 5.2). Andelen af unge, der ryger cigaretter, er dermed højere i gruppen af unge, der anvender røgfri nikotin, sammenlignet med dem, der ikke gør.

Figur 5.3: Alkoholforbrug fordelt på anvendelse af røgfri nikotin

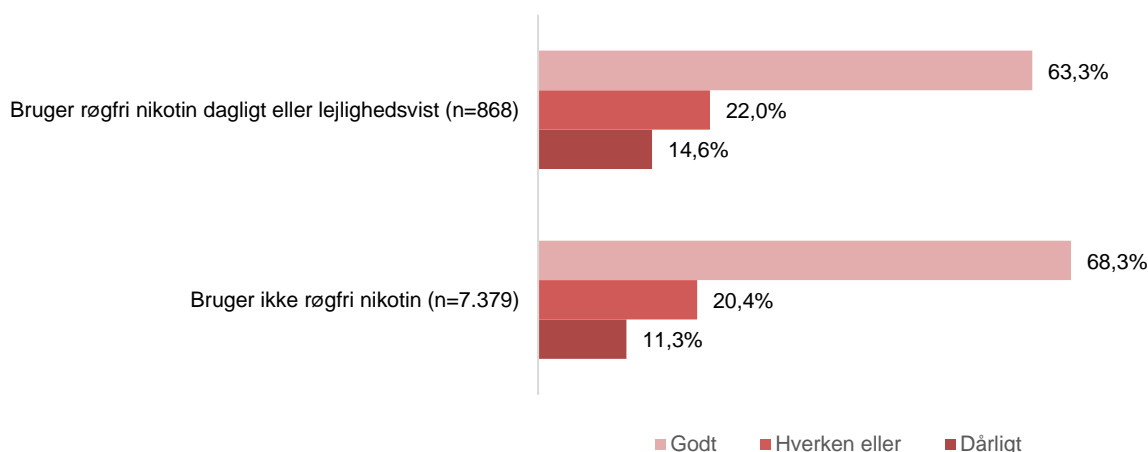
Blandt dem, der bruger røgfri nikotin, er der en fjerdedel (25,7 %), der drikker alkohol 2 eller flere gange ugentligt, og 28,4 %, der gør det 5-7 gange om måneden. Til sammenligning er det henholdsvis 12,6 % og 18,1 % blandt dem, der ikke bruger røgfri nikotin (Figur 5.3). Der er dermed flere, der også drikker alkohol i gruppen af unge, der bruger røgfri nikotin, sammenlignet med de unge, der ikke bruger røgfri nikotin.

Figur 5.4: Selvrapporeret fysisk helbred fordelt på anvendelse af røgfri nikotin

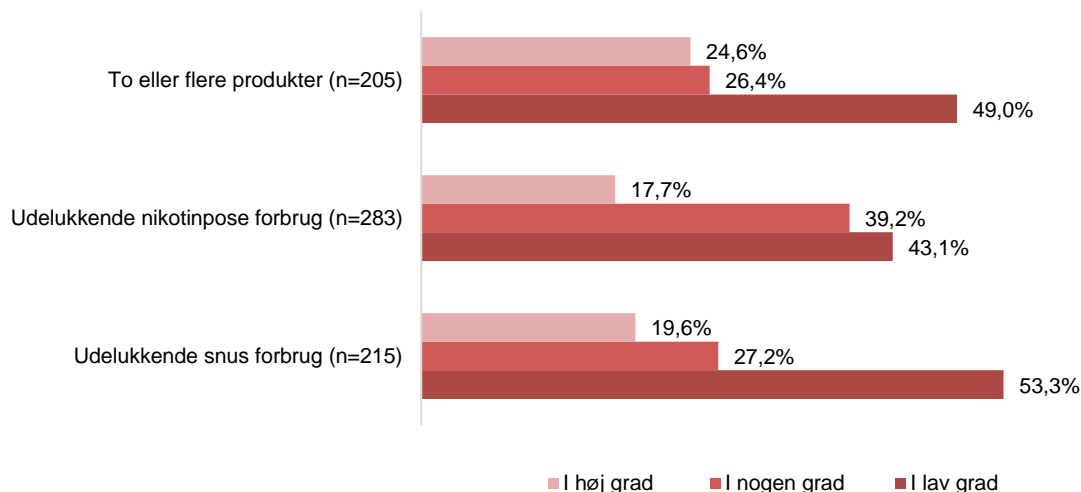
Der er lidt flere i gruppen, der ikke anvender røgfri nikotin, der angiver at have et godt selvrapporeret fysisk helbred (80,2 %) sammenlignet med dem, der anvender røgfri nikotin (74,6 %) (Figur 5.4). Der er dog ikke tale om store forskelle grupperne imellem.

Figur 5.5: Selvrapporeret mentalt helbred fordelt på anvendelse af røgfri nikotin

Der er ikke store forskelle i selvrapporeret mentalt helbred i forhold til anvendelse af røgfri nikotin. Dog er der lidt flere, der angiver godt mentalt helbred, blandt dem, der ikke bruger røgfri nikotin (68,3 %), sammenlignet med dem, der gør (63,3 %) (Figur 5.5).

Figur 5.6: Bekymringer om helbredsskade blandt unge, der henholdsvis anvender snus, nikotinposer samt to eller flere røgfri nikotinprodukter

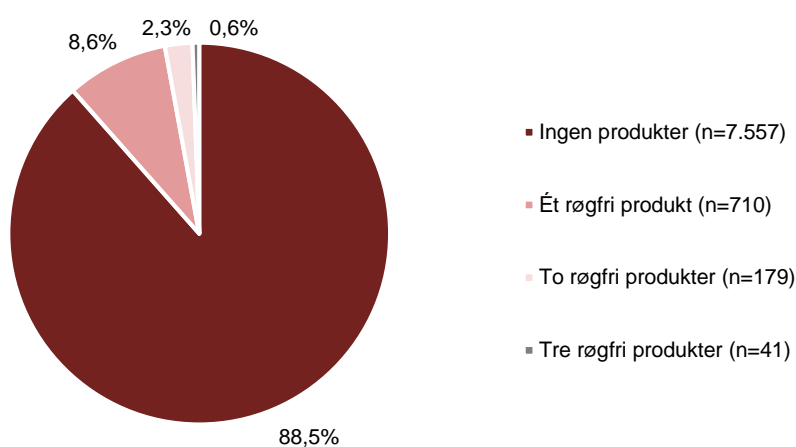

Figur 5.6 illustrerer, hvorvidt der er forskelle i, om de unge bekymrer sig for, at den røgfri nikotin skader deres helbred, alt efter om man anvender snus, nikotinposer eller begge dele. Overordnet ser der ud til at være lidt større grad af bekymring blandt unge, der anvender to eller flere røgfri produkter, sammenlignet med de andre grupper. Der er samme andele, der i høj grad er bekymrede, blandt dem, der bruger snus eller nikotinposer. Andelen, der angiver at være bekymret i nogen grad, er højere for dem, der bruger nikotinposer (39,2 %) end for dem, der bruger snus (27,2 %). Ved fortolkningen af dette er det vigtigt at huske på, at vi tidligere i rapporten har set, at unge stort set ikke skelner mellem, om de rent faktisk bruger snus eller nikotinposer, og at langt de fleste angiver at bruge en type af røgfri nikotin, der er nikotinposer.

6 Forbrug af flere produkter

I dette kapitel beskrives forbruget af flere røgfri nikotinprodukter, det vil sige et samtidigt forbrug af flere produkttyper. Først beskrives andelen, der anvender henholdsvis ingen, et, to eller tre røgfri nikotinprodukter, samt hvilke produkter, de unge angiver at anvende. Derefter beskrives hvilke produkter, de unge først prøvede.

Figur 6.1: Antal røgfri nikotinprodukter

Overordnet set er der 8,6 % af de unge, der bruger et enkelt røgfrit produkt, mens 2,3 % bruger to, og 0,6 % bruger tre.

Tabel 6.1: Antal røgfri nikotinprodukter, opdelt på køn og alder

	Ingen røgfri produkter		Ét røgfri produkt		To røgfri produkter		Tre røgfri produkter	
	%	(n)	%	(n)	%	(n)	%	(n)
Mænd								
15-17 år	87,8	(609)	8,4	(58)	3,3	(23)	n/a	
18-24 år	78,3	(1.197)	14,7	(225)	5,4	(83)	1,6	(24)
25-29 år	89,4	(1.036)	7,6	(88)	2,3	(27)	0,7	(8)
Kvinder								
15-17 år	91,4	(955)	6,3	(66)	2,0	(21)	n/a	
18-24 år	89,1	(2.053)	10,0	(230)	0,8	(19)	n/a	
25-29 år	97,2	(1.707)	2,5	(43)	0,3	(6)	n/a	

Størstedelen af dem, der bruger røgfri nikotin, anvender kun ét røgfrit nikotinprodukt. Der er dog også en del, der anvender to produkter – især blandt mændene. Eksempelvis bruger 5,4 % mænd i aldersgruppen 18-24 år to røgfri nikotinprodukter, mens dette gælder for 0,8 % af de 18-24-årige kvinder. Brugen af tre røgfri nikotinprodukter er ikke ret hyppigt, hvilket gælder på tværs af aldersgrupper og køn (tabel 6.1).

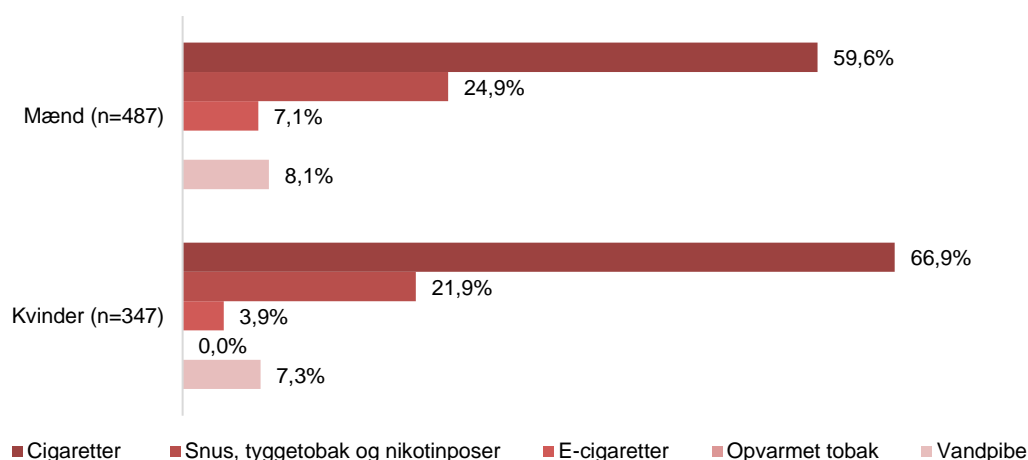
Tabel 6.2: Forbrug af flere røgfri nikotinprodukter samtidigt (n=930)

	%	(n)
Ét produkt	74,9	(710)
To produkter	19,3	(179)
<i>Snus</i>		
+ Tyggetobak	12,5	(22)
+ Nikotinposer	82,3	(148)
<i>Tyggetobak</i>		
+ Nikotinposer	5,3	(9)
Tre produkter	4,4	(41)

Som det fremgår af tabel 6.2, rapporterer 74,9 % af dem, der bruger røgfri nikotin, at de anvender et røgfrit produkt, det vil sige, enten snus, tyggetobak eller nikotinposer. 19,3 % anvender to produkter, mens 4,4 % anvender tre. Det er mest hyppigt at have et samtidigt forbrug af snus og nikotinposer (82,3 % af dem, der bruger to produkter).

Tidligere i rapporten er det dog vist, at de unge overordnet set ikke skelner mellem, hvorvidt de rent faktisk bruger snus eller nikotinposer, hvorfor resultaterne her skal fortolkes under den betragtning.

Figur 6.2: Første produkt anvendt blandt unge, der har et forbrug af røgfri nikotin, opdelt på køn

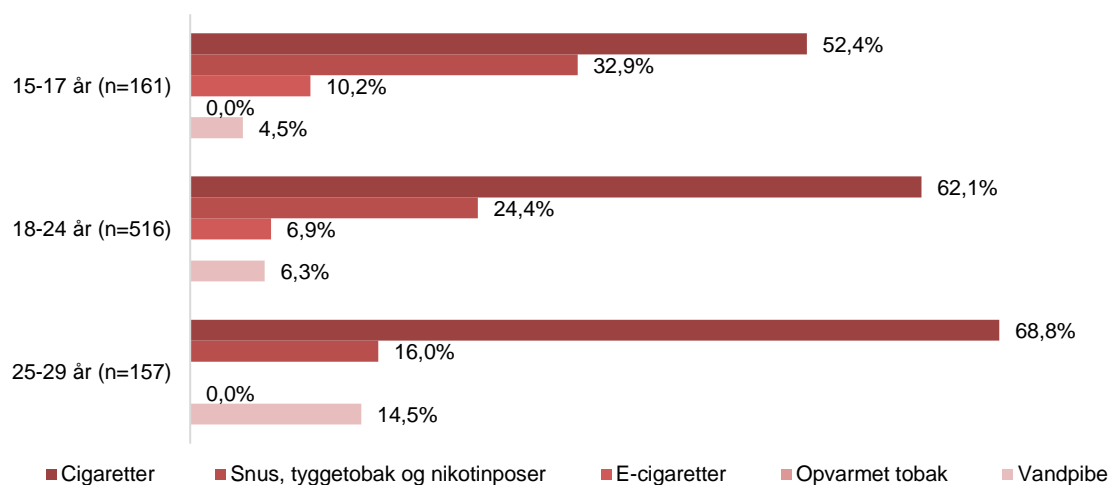

* Obs. I nogle grupper er der for få respondenter til at angive %.

I figur 6.2. vises hvilket produkt, de unge først har prøvet, blandt dem, der har et forbrug af røgfri nikotin. Altså om dem, der bruger røgfri nikotin, først har prøvet røgfri nikotin, eller om de er startet med et andet tobaks- eller nikotinprodukt.

Størstedelen har først prøvet at ryge cigaretter (66,9 % af kvinderne og 59,6 % af mændene), mens 21,9 % af kvinderne og 24,9 % af mændene først har prøvet røgfri nikotin. Nogle få har først prøvet enten e-cigaretter eller vandpibe.

Figur 6.3: Første produkt anvendt blandt unge med et forbrug af røgfri nikotin, opdelt på alder

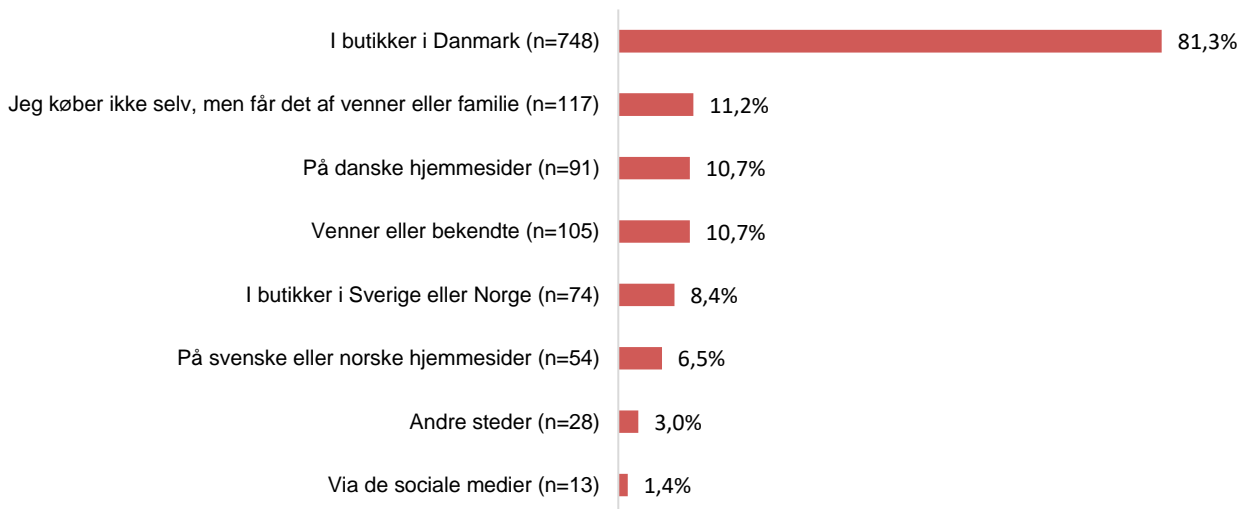
* Obs. I nogle grupper er der for få respondenter til at angive %.

Når man opdeler på aldersgrupper (figur 6.3), ses det, at det især er de yngste respondenter, der angiver først at have prøvet røgfri nikotin. Blandt de 15-17-årige er det en tredjedel (32,9 %), der først har prøvet røgfri nikotin, mens det blandt de 18-24-årige er en fjerdedel (24,4 %), og blandt de 25-29-årige er 16,0 %.

7 Tilgængelighed

I dette kapitel beskrives det, hvor unge køber eller skaffer røgfri nikotin. Der skelnes ikke her mellem forskellige typer af røgfri nikotinprodukter, fx snus eller nikotinposer.

Figur 7.1: Steder, hvor røgfri nikotin købes eller skaffes

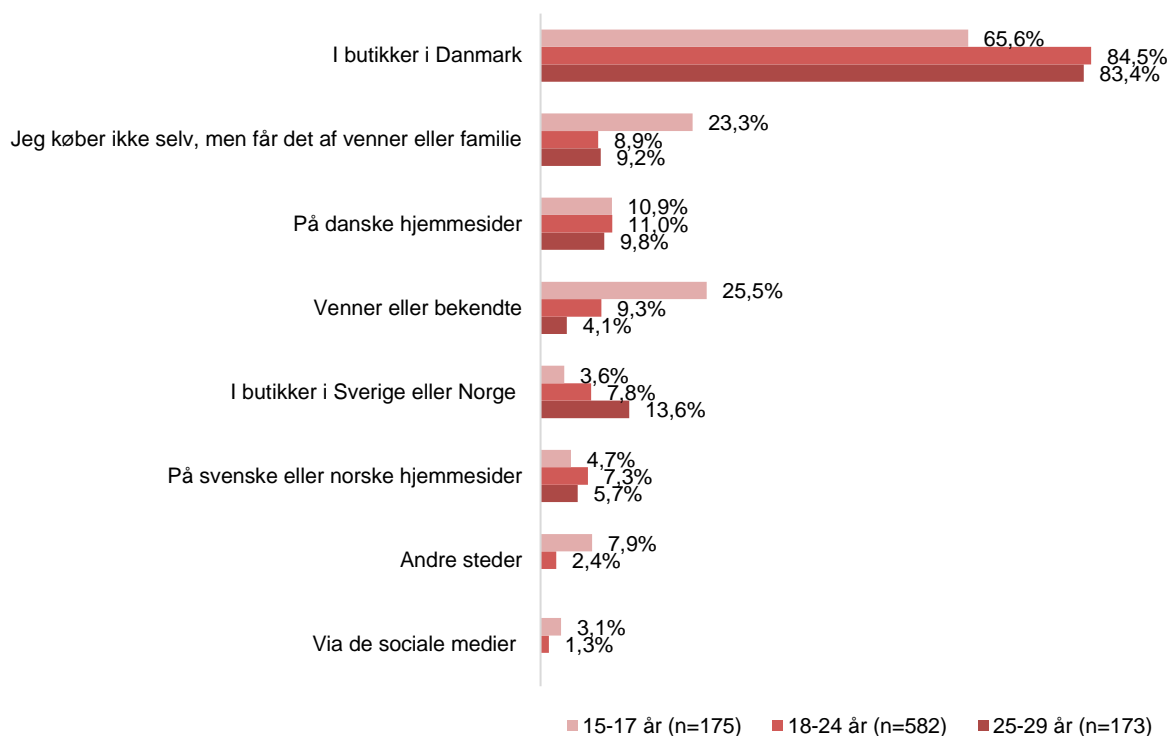

* Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende.

Som det fremgår af figur 7.1, angiver størstedelen af dem, der bruger røgfri nikotin, at de køber det i butikker i Danmark (81,3 %). Der er dog også en del, der ikke selv køber det, men får det af venner eller familie (11,2 %), køber det i butikker i Sverige eller Norge (8,4 %), køber det på danske hjemmesider (10,7 %) eller køber det af venner eller bekendte (10,7 %).

Figur 7.2: Steder, hvor røgfri nikotin købes eller skaffes, opdelt på aldersgrupper

* Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende.
 ** Obs. I nogle grupper er der for få respondenter til at angive %.

Figur 7.2. viser, hvor de unge køber eller får fat i røgfri nikotin, opdelt på aldersgrupper. Som det fremgår af figuren, er det næsten en fjerdedel af de 15-17-årige, der angiver ikke selv at købe det, men i stedet får det af venner eller familie (23,3 %). Dette er under 10 % i de andre aldersgrupper. Tilsvarende er der en lavere andel af de 15-17-årige, der køber det i butikker i Danmark. Dog er der stadig 65,5 %, der angiver selv at købe det i butikker til trods for, at det ikke er tilladt at sælge det til personer under 18 år.

Det er mest den ældste aldersgruppe (25-29 år), der køber det i butikker i Sverige eller Norge.

Referencer

1. Tolstrup JS, Pisinger VSC, Egan KK, Christensen AI. Trends in smoking and smokeless tobacco use among Danish Adolescents, 1997-2014. *Tobacco prevention & cessation*. 2018;4(March):10-.
2. Andersen MB, Bast LS. §RØG - En undersøgelse af tobak, adfærd og regler. Udvalgte tendenser 2021. København: Statens Institut for Folkesundhed; 2021.
3. Leon ME, Lugo A, Boffetta P, Gilmore A, Ross H, Schüz J, et al. Smokeless tobacco use in Sweden and other 17 European countries. *Eur J Public Health*. 2016;26(5):817-21.
4. Kræftens Bekæmpelse. Fakta om snus, tyggetobak og nikotinposer: Kræftens Bekæmpelse 2021 [Available from: .
5. Robichaud MO, Seidenberg AB, Byron MJ. Tobacco companies introduce 'tobacco-free' nicotine pouches. *Tob Control*. 2020;29(e1):e145-e6.
6. Tomar SL. Epidemiologic perspectives on smokeless tobacco marketing and population harm. *Am J Prev Med*. 2007;33(6 Suppl):S387-97.
7. National Cancer Institute and Centers for Disease Control and Prevention. Smokeless Tobacco and Public Health: A Global Perspective. U.S Department of Health and Human Services, Center for Disease Control and Prevention and National Institutes of Health, National Cancer Institute; 2014.
8. Hatsukami DK, Lemmonds C, Tomar SL. Smokeless tobacco use: harm reduction or induction approach? *Prev Med*. 2004;38(3):309-17.
9. Lipari RN, Van Horn SL. Trends in Smokeless Tobacco Use and Initiation: 2002 to 2014. The CBHSQ Report. Rockville (MD): Substance Abuse and Mental Health Services Administration (US); 2013. p. 1-7.
10. Scientific Committee on Emerging and Newly Identified Health Risks (SCENIHR). Health Effects of Smokeless Tobacco Products European Commission; 2008.
11. Tam J, Day HR, Rostron BL, Apelberg BJ. A systematic review of transitions between cigarette and smokeless tobacco product use in the United States. *BMC Public Health*. 2015;15:258.

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Sundhed for alle ♥ + ●